

הנדון: אל תתן יד לחיסול המל"ג, החשכת המדע, ופגיעה בלתי הפיכה בעתיד ישראל

אנו פונים אליך בדאגה עמוקה ובתחושת אחריות לאומית, לנוכח הצעת החוק הפרטית - חיזוק השקיפות והפיקוח הציבורי על המועצה להשכלה גבוהה (ח"כ אביחי בוארון) – אשר עולה להצבעה בוועדת השרים לחקיקה ביום א', 18.1.26.

ההצעה מבקשת לשנות מן היסוד את מבנה המועצה להשכלה גבוהה. הצעה זו הינה מהלך קיצוני וחסר תקדים, שמשמעותו בפועל היא ביטול המועצה להשכלה גבוהה כגוף מקצועי ועצמאי, הגוף האמון זה עשרות שנים על קידום ההשכלה הגבוהה והמחקר המדעי במדינת ישראל, ובהתאם גם מנהל את תקציבי המערכת.

מערכת ההשכלה הגבוהה היא מנוע צמיחה מרכזי המייצר הון אנושי איכותי וחדשנות. פגיעה בעצמאות המחקר תוביל לשחיקה במוניטין האקדמי, לצמצום השקעות זרות ומענקים בינלאומיים, ולפגיעה ביכולתה של ישראל לשמר את מעמדה כמעצמה טכנולוגית וכלכלית. הצעת החוק, במתכונתה הנוכחית, מעוררת חשש ממשי לפגיעה בעצמאות המחקר במוסדות להשכלה גבוהה, פגיעה אשר עלולה להשליך באופן ישיר ועקיף על יציבותו וחוסנו של המשק הישראלי.

הצעת החוק מהווה ניסיון להשתלטות של פוליטיקאים על המדע והמחקר פורץ הדרך. מדובר בהעברת השליטה על תקציב בהיקף של כ-15 מיליארד שקלים, תקציב המל"ג והות"ת, לידי פוליטיקאים ושלוחיהם. זהו התקציב שמממן את מנוע הצמיחה המרכזי של ישראל: המחקר, ההיי טק, החדשנות וההון האנושי שעליהם נשענים ביטחון המדינה, מערכת הבריאות, התעשיות הביטחוניות, וכל המשק הישראלי. התוצאה היא אובדן המובילות והיתרון היחסי של ישראל בזירה הגלובלית.

בכל המדינות המובילות והמפותחות, עצמאות מוסדות המחקר היא תנאי סף לשגשוג כלכלי, לחדשנות טכנולוגית ולביטחון לאומי. המהלך המוצע יציב את ישראל בשורה אחת עם המדינות הנחשלות בעולם, ויפגע אנושות במעמדה כ"סטארט אפ ניישן" - מדינת מחקר פורץ דרך, יזמות וחדשנות.

חוק המל"ג, אשר חוקק ב-1952 הגדיר את תפקיד המועצה להשכלה גבוהה כ"חיץ בין הפוליטיקאים לאקדמיה" – מאז ועד היום, המל"ג והות"ת עשו ועושים בדיוק זאת – משמשים רגולטור הדואג לשקיפות, לבקרה ולפיקוח סדור על עבודת המוסדות. הצעת החוק תבטל הלכה למעשה את הגוף הרגולטורי ותוציא את הפיקוח ובעיקר חלוקת תקציבי המערכת לידיים פוליטיות. המשמעות היא אובדן האמון במערכת השכלה הגבוהה הן מבית והן מחוץ, פגיעה במחקרים פורצי דרך, היחלשות התעשיות הביטחוניות והרפואיות, וברייחת מוחות מישראל, תהליך שממנו אין דרך חזרה מהירה.

אנו קוראים לך לגלות אחריות לאומית, לעצור את המהלך המסוכן הזה, ולהסיר לאלתר את הצעת החוק מסדר היום של ועדת השרים. אל תתן ידך להחשכת המדע ולפגיעה בלתי הפיכה בעתידה של מדינת ישראל.

ועד ראשי האוניברסיטאות

פרופ' דניאל חיימוביץ, נשיא אוניברסיטת בן-גוריון בנגב, יו"ר ור"ה
פרופ' גור אלרואי, נשיא אוניברסיטת חיפה
פרופ' אהוד גרוסמן, נשיא אוניברסיטת אריאל בשומרון
פרופ' אלון חן, נשיא מכון ויצמן למדע
פרופ' אורי סיון, נשיא הטכניון-מכון טכנולוגי לישראל
פרופ' אריאל פורת, נשיא אוניברסיטת תל אביב
פרופ' אריה צבן, נשיא אוניברסיטת בר-אילן
פרופ' ליאו קורי, נשיא האוניברסיטה הפתוחה
פרופ' תמיר שפר, נשיא האוניברסיטה העברית בירושלים

העתקים:

רוה"מ ושרי ממשלת ישראל

